

Η ΜΝΗΜΗ ΤΗΣ ΑΠΟΤΟΜΗΣ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΗΣ ΤΟΥ ΤΙΜΙΟΥ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ ΕΙΣ ΤΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Τὴν Παρασκευὴν, 29^η Αὐγούστου/ 11^η Σεπτεμβρίου 2020, τὸ Πατριαρχεῖον ἐτέλεσε τὴν μνήμην τῆς ἀποτομῆς τῆς σεπτῆς κεφαλῆς τοῦ Τιμίου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου.

Κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην, ἡ Ἐκκλησία ὅλη, ἰδιαίτερως δέ ἡ τῶν Ἱεροσολύμων, εἰς τὰ χῶματα τῆς ὁποίας ἔζησεν ὁ ἅγιος Πρόδρομος, ἀναμιμνήσκεται τὰς Εὐαγγελικὰς διηγήσεις (Ματθ. 14, 1- 12/ Μάρκ. 6, 16-27 / Λουκ. 9,9), ὅτι δηλαδὴ Ἡρώδης ὁ Τετράρχης ἐλεγχόμενος ὑπὸ Ἰωάννου, διότι εἶχεν Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ἐφυλάκισεν αὐτόν, φοβούμενος διὰ τὸν ὄχλον, ἵνα ἀποκτείνῃ αὐτόν· ὅτε δέ εἶχε τὰ γενέθλια αὐτοῦ, ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρωδιάδος καὶ ἤρесе τῷ Ἡρώδῃ καὶ ὑπεσχέθη αὐτῇ, ἵνα δώσῃ αὐτῇ ὅ,τι ἐάν αἰτήσῃ, ἕως καὶ τὸ ἥμισυ τῆς βασιλείας αὐτοῦ· αὕτη δέ προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς, ἐζήτησε τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου ἐπὶ πίνακι· λυπηθεὶς ὁ Ἡρώδης, ὑπέκυψε παρὰ ταῦτα καὶ ἀπέστειλε σπεκουλάτορα καὶ ἀπέκοψε τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου καὶ προσέφερε τῷ κορασίῳ ἐπὶ πίνακι.

Διὰ τὸ γεγονὸς τοῦτο, ἡ πένθιμος ὑμνολογία τῆς Ἐκκλησίας λέγει μεταξὺ ἄλλων: «Ὡ συμποσίου μισητοῦ, ἀνοσιουργήματος καὶ μισοφονίας πλήρους!».

Τὸ Πατριαρχεῖον ἐτίμησε σεπτῶς τὸ γεγονὸς τοῦτο εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ τάφου τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, ἥτοι τὴν ἀρχαίαν Σεβάστειαν, εἰς τὴν ὁποίαν διατηροῦνται ἐρείπια Βυζαντινῶν καὶ Σταυροφορικῶν Ἐκκλησιῶν.

Ἐνταῦθα, προεξῆρξεν ἐν χοροστασίᾳ ἡ Α.Θ.Μ. ὁ Πατὴρ ἡμῶν καὶ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων κ.κ. Θεόφιλος ἀπευθύνας καὶ τὸ κάτωθι κήρυγμα Αὐτοῦ,

«Οὗτος γάρ ἐστι, περὶ οὗ γέγραπται· ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου ἔμπροσθέν σου», (Μαλ. 3,1), «Ἀμὴν γάρ λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δέ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν μείζων αὐτοῦ ἐστι», (Ματθ. 11, 10).

Ἀγαπητοί ἐν Χριστῷ ἀδελφοί,

Εὐλαβεῖς Χριστιανοί,

Ἡ χάρις τοῦ ἁγίου ἐνδόξου Προφήτου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου συνήγαγε πάντας ἡμᾶς σήμερον ἐν τοῖς ἐρειπίοις τοῦ ἱεροῦ τοῦ βυζαντινοῦ Ναοῦ, ἔνθα σῶζεται ὁ τάφος αὐτοῦ, ἵνα εὐχαριστιακῶς καὶ δοξολογικῶς τιμήσωμεν τὴν ἱεράν μνήμην τῆς ἀποτομῆς τῆς Τιμίας Κεφαλῆς αὐτοῦ, ἐν τῇ πάλαι ποτέ μεγάλη πόλει τῆς Σεβαστείας.

Συμφώνως τῇ μαρτυρίᾳ τοῦ ἱστορικοῦ Ἰωσήπου, ὁ τόπος τῆς ὑπὸ Ἡρώδου τοῦ Ἀντίπα, Τετράρχου τῆς Γαλιλαίας, φυλακίσεως καὶ ἀποκεφαλισμοῦ τοῦ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου εἶναι ἡ Μαχαιροῦς, (Ἰουδ. Ἀρχ. 18, 5, 2) ὁρεινὸν φρούριον Ἀνατολικῶς τῆς Νεκρᾶς θαλάσσης ἐν τῇ σημερινῇ Ἰορδανίᾳ. Τό δέ σκῆνωμα τοῦ Ἰωάννου, κατὰ

τήν μαρτυρίαν τῶν Εὐαγγελιστῶν, μετεφέρθη καί ἐτέθη ὑπό τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐν μνημείῳ εἰς Σεβάστειαν. «Καί ἀκούσαντες οἱ μαθηταί Αὐτοῦ, ἦλθον καί ἦσαν τό πτώμα αὐτοῦ καί ἔθηκαν αὐτό ἐν μνημείῳ», (Μάρκ. 6,29).

Ἡ προσωπικότης τοῦ ἁγίου Προδρόμου κατέχει ἐξέχουσαν θέσιν ἐν τῇ ἀγιογραφικῇ ἱστορίᾳ τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου. Τοῦτο καταδείκνυται ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι αὐτός οὗτος ὁ Ἰησοῦς Χριστός ἐξαίρει ἀφ' ἐνός μὲν τήν προσωπικότητα καί τό κήρυγμα μετανοίας τοῦ Προφήτου Ἰωάννου καί ἀφ' ἐτέρου δέ καλεῖ αὐτόν, ἵνα βαπτισθῇ ὑπ' Αὐτοῦ ἐν τοῖς ρεῖθροις τοῦ Ἰορδάνου. «Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπό τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ», (Ματθ. 3,13).

Ἐξ ἄλλου, ὁ Ἰωάννης ἐκλήθη ὑπ' Αὐτοῦ τοῦ Μεσσίου Ἰησοῦ Χριστοῦ Προφήτης. «Τι ἐξευλήθητε ἰδεῖν; προφήτην; ναί λέγω ὑμῖν καί περισσότερον προφήτου», (Λουκ. 7, 26). Τοῦτο ἐπιμαρτυρεῖ καί ἡ ἁγία ἡμῶν Ἐκκλησία, ψάλλουσα «Μνήμη δικαίου μετ' ἐγκωμίων· σοί δέ ἀρκέσει ἡ μαρτυρία τοῦ Κυρίου Πρόδρομε· ἀνεδείχθης γάρ ὄντως καί Προφητῶν σεβασμιώτερος, ὅτι καί ἐν ρεῖθροις βαπτίσαι κατηξιώθης τὸν κηρυττόμενον· ὅθεν τῆς ἀληθείας ὑπεραθλήσας, χαίρων εὐηγγελίσω καί τοῖς ἐν ἅδῃ, θεὸν φανερωθέντα ἐν σαρκί, τὸν αἶροντα τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου, καί παρέχοντα ἡμῖν τό μέγα ἔλεος».

Ὁ τίμιος Πρόδρομος οὐχὶ μόνον ἐβάπτισε τὸν θεόν, φανερωθέντα ἐν σαρκί, δηλονότι τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ἀλλ' εὐηγγελίσατο Αὐτόν, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης λέγων: «Τῇ ἐπαύριον βλέπει ὁ Ἰωάννης τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν καί λέγει· ἴδε ὁ ἄμνός τοῦ θεοῦ, ὁ αἶρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου· οὗτός ἐστι περὶ οὗ ἐγὼ εἶπον· ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ, ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν», (Ἰωάν. 1, 29-30)

Ὁ Ἰωάννης ὁ Βαπτιστὴς ἀναγνωρίζεται ἐξ ἐνός μὲν τό τέλος τοῦ νόμου καί τῶν προφητῶν, ἐξ ἐτέρου δέ ὁ ἐγκαινιστὴς τῆς ἐποχῆς τῆς Καινῆς Διαθήκης, ὡς λέγει ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς: «Ὁ νόμος καί οἱ προφῆται ἕως Ἰωάννου· ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ εὐαγγελίζεται καί πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται», (Λουκ. 16,16).

Ἑρμηνεύων τοὺς λόγους τούτους, ὁ ἅγιος Κύριλλος Ἀλεξανδρείας λέγει: «Βασιλείαν οὐρανῶν φησιν ἐν τούτοις τὴν ἐν πίστει δικαίωσιν, τὴν τῆς ἁμαρτίας ἀπόνιψιν... τὸν διὰ τοῦ [ἁγίου] Πνεύματος ἁγιασμόν... τῆς υἱοθεσίας τό χάρισμα, τῆς μελλούσης δοθήσεσθαι τοῖς ἁγίοις, δόξης τὴν ἐλπίδα». Εἰς δέ τό ἐρώτημα «πῶς εὐαγγελίζεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ»; ἀπαντᾷ ὁ ἅγιος Κύριλλος λέγων: «παρελθόντος εἰς μέσον τοῦ Βαπτιστοῦ καί λέγοντος ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου· καί καταδεικνύντος ἤδη παρόντα τὸν Ἄμνόν τοῦ θεοῦ, τὸν αἶροντα τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου».

Ὁ Ἰωάννης, ὁ ἐκ κοιλίας μητρός ὀρισθείς εἰς τό κήρυγμα τῆς μετανοίας, δηλονότι τῆς ἀπονίψεως τῆς ἁμαρτίας, τῆς ἐν πίστει δικαιοσύνης καί τοῦ ἁγιασμοῦ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, τοῦ Πνεύματος τοῦ Χριστοῦ, δέν ἦτο δυνατόν νά παραβλέψῃ τὴν παράνομον συμβίωσιν τοῦ Ἡρώδου Ἀντίπα μετὰ τῆς Ἡρωδιάδος, τῆς ὁποίας ὁ σύζυγος Φίλιππος, ἀδελφός τοῦ Ἡρώδου ἔζη ἀκόμη: «ἔλεγε γάρ ὁ Ἰωάννης τῷ Ἡρώδῃ, ὅτι οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου· ἡ δέ Ἡρωδιάς ἐνεῖχεν αὐτῷ καί ἠθέλεν αὐτόν ἀποκτεῖναι, καί οὐκ ἠδύνατο·» (Μάρκ. 6, 18-19).

Τό βροτοκτόνον μῖσος τῆς Ἡρωδιάδος ἔπεισε τὸν Ἡρώδη νά θανατώσῃ τὸν δίκαιον

Ἰωάννην δι' ἀποκεφαλισμοῦ.

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, ἐξηγῶν τόν λόγον διὰ τόν ὁποῖον ἀπετμήθη ἡ τιμία κεφαλή τοῦ Ἰωάννου λέγει: [Ὁ Πρόδρομος] «...ὑπέρ ἀρετῆς ἀγωνιζόμενος ἀπετμήθη τήν κεφαλὴν, ἵνα καί ἡμεῖς ὦμεν ἐτοιμοὶ μέχρι θανάτου πρὸς τὴν ἁμαρτίαν ἀντικαθίστασθαι, εἰδότες ὅτι μαρτυρίου στέφανον λήψεται ὁ τὰ πάθη δι' ἀρετῆς τροπώσμενος· (καί ἀναλυτικώτερον, ὁ Πρόδρομος ἀπετμήθη τὴν κεφαλὴν, ἀγωνιζόμενος διὰ τὴν ἀρετὴν, ὥστε καί ἡμεῖς νὰ εἴμεθα ἔτοιμοι νὰ ἀντιστεκώμαστε πρὸς τὴν ἁμαρτίαν μέχρι θανάτου, γνωρίζοντας ὅτι θὰ λάβῃ στέφανον μαρτυρίου αὐτός πού θὰ κατατροπῶν τὰ πάθη μέ τὴν ἀρετὴν).

Ἐπὶ πλέον δέ, ὁ ἅγιος Πατὴρ ἡμῶν Γρηγόριος εἰς τόν μαρτυρικόν θάνατον τοῦ ἁγίου Ἰωάννου διακρίνει τὴν προτύπωσιν τοῦ θανάτου τοῦ Χριστοῦ λέγων: «...Ἔδει δέ καί τόν θάνατον Ἰωάννου, πρόδρομον εἶναι τοῦ θανάτου Χριστοῦ, ὥς ἂν κατὰ τὴν πατρικὴν αὐτῷ προφητείαν προπορευθῇ πρό προσώπου Κυρίου τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας καί τοῖς ἐν σκότει τοῦ ἄδου καθημένοις, ἵνα προσδράμωσι κάκεῖνοι καί τῆς ἐν Χριστῷ μακαρίας καί ἀθανάτου ζωῆς ἐπιτύχωσιν».

Ἡμεῖς δέ, ἀγαπητοί μου ἀδελφοί, μετὰ τοῦ ὑμνωδοῦ βοήσωμεν λέγοντες: «Ὡς Μάρτυς καί Προφήτης καί Βαπτιστής, ὡς φωνή τε καί λύχνος καί Ἄγγελος ὑπὸ θεοῦ, μερίζων Προφητῶν τε μαρτυρηθεῖς, δυσώπησον τόν Κύριον, ρύσασθαι παντοίων ἐκ πειρασμῶν καί βλάβης ἐναντίας τούς πόθῳ ἐκτελοῦντας σοῦ τὴν φωσφόρον μνήμην, Πρόδρομε», Ἀμήν».

Ἐλειτούργησε δέ εἰς τὴν ὑπαίθριον ἐρειπωμένην Βασιλικήν, τὴν ἄνωθεν τοῦ ὑπογείου παρεκκλησίου, ὁ ἡγούμενος τοῦ Φρέατος Ἀρχιμανδρίτης Ἰουστίνος μετ' ὀλίγων ἱερέων, τοῦ Δραγουμανεύοντος Ἀρχιμανδρίτου Ματθαίου, τοῦ ἱερέως τοῦ Ζαμπάπδε π. Τούμα, τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Λεοντίου, ὁ ὁποῖος καί ἔψαλλε μετὰ τῶν ψαλτῶν τῆς Κοινότητος Ραφιδίων καί ἀρκετῶν πιστῶν, παρά τὴν ἐπιδημίαν τοῦ covid 19.

Ἐκ τῆς Ἀρχιγραμματείας